

PROFESOR ZBIGNIEW BAĆ

(1930-2021)

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 5 stycznia 2021 r. zmarł Profesor Zbigniew Bać, wieloletni pracownik i jeden z twórców *architektury* na Uniwersytecie Zielonogórskim – człowiek, który swoją charyzmą i siłą charakteru nadał kierunek raczkującemu jeszcze kierunkowi. Profesor był od 2010 r. pracownikiem Wydziału Inżynierii Lądowej i Śro-

dowiska, kierując od 2013 r. Katedrą Architektury i Urbanistyki. W 2014 r., właśnie dzięki jego staraniom, wydział zmienił nazwę na Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska.

Architekt przez wielkie „A”, nauczyciel akademicki, wychowawca wielu pokoleń studentów architektury, promotor

prac dyplomowych i doktorskich odszedł w roku swojego, przesuniętego o rok, jubileuszu.

Profesor, choć pochodził z Rzeszowa, to prawie całe swoje zawodowe życie związał z Wrocławiem, gdzie w 1956 r. ukończył architekturę na Politechnice Wrocławskiej. Tu również stworzył dzieło, z którego był chyba najbardziej dumny – dom atrialny, w którym do końca życia mieszkał. Pracę doktorską obronił w 1967 r., a w 1992 roku został mu nadany tytuł profesora.

Przez lata był związany zawodowo z Wydziałem Architektury Politechniki Wrocławskiej, gdzie pełnił funkcję kierownika Zakładu Projektowania Architektury Mieszkaniowej. Był również dziekanem Wydziału Architektury Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie. W latach 1980-1983 był wykładowcą na Uniwersytecie w Mosulu (Irak), a przez ostatnich 10 lat związany z Uniwersytetem Zielonogórskim.

Profesor Z. Bać należał do nielicznych w kraju specjalistów i badaczy w dziedzinie interdyscyplinarnego projektowania i ochrony środowiska mieszkaniowego, co najlepiej odzwierciedla jego ciągłe dążenie do poprawy wszelkich jego patologii. „Dlaczego jest tak, jak jest?” – takich ciągłych poszukiwań uczył swoich studentów.

Był autorem 45 prac naukowych opublikowanych w wydawnictwach profesjonalnych, a także jako materiały konferencyjne, studialne – krajowe i zagraniczne, autorem i współautorem 180 opracowań projektowych, (także poza granicami Polski), w tym 40 konkursowych. Przy wielu z nich współpracował z żoną, Elżbietą Król-Bać. Profesor wraz z zespołem, uzyskał między innymi I nagrodę za projekt Opery i Teatru Narodowego w Nowym Sadzie (była Jugosławia, dziś Serbia). Otrzymał także specjalne wyróżnienie w Japonii za projekt „Prefabrykowanego domu mieszkalnego przyszłości”. W sumie nagrody i wyróżnienia uzyskało 35 jego projektów, a 60 zrealizowano. Jego prace przyczyniły się do rozwoju Polskiej Szkoły Architektury, wzrostu jej znaczenia w kraju i za granicą. Przez lata prowadził działalność twórczą w Pracowni Studyjno-Projektowej „Habitat”.

Za dokonania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymał wiele nagród przyznanych przez Senat, Rektora, Dziekana oraz Dyrektora Instytutu Architektury i Urbanistyki Politechniki Wrocławskiej, jak również Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego. Za wybitne osiągnięcia w projektowaniu architektonicznym otrzymał nagrodę III stopnia Komitetu Architektury i Urbanistyki (1969).

Prof. Z. Bać został odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi (1976), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1987), Medalem Edukacji Narodowej (2002), Medalem i Złotą Odznaką Politechniki Krakowskiej (2005). W 2014 r. za wybitne zasługi na rzecz ochrony ładu przestrzennego i rozwoju architektury został odznaczony Krzyżem Oficer-

skim Orderu Odrodzenia Polski przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Miał status Twórcy nadany przez Ministra Kultury i Sztuki (1980).

Swoim studentom pokazywał Świat. Był uczestnikiem i organizatorem wielu studialnych staży zagranicznych i konferencji: w Japonii MISAWA HOMES (1986), Niemczech – studium szkół (1990), Anglii (2001), Kanadzie, USA, Iraku, Syrii, Jordanii, Turcji, Grecji, Czechosłowacji, Finlandii, Szwecji, Danii, Włoszech, Austrii, Belgii, byłej Jugosławii, Francji, Hiszpanii i Rosji, Norwegii, Holandii, Izraelu i wielu innych.

Wypromował przeszło 250 prac dyplomowych (w tym 15 na Uniwersytecie w Mosulu), był promotorem 16 opracowań doktorskich, recenzentem 21 dysertacji, autorem 12 recenzji habilitacyjnych, 15 recenzji o nadanie tytułu profesora, 22 recenzji wydawniczych. Miał także zaszczyt opracować recenzje do nominacji na doktora honoris causa dla Profesora Jaime Lenera, Gubernatora Stanu Parana w Brazylii oraz dla Profesora Waltera Henna, niemieckiego uczonego i architekta (tytuły przyznano na Politechnice Krakowskiej), a także Profesora Stanisława Liszewskiego (tytuł nadano na Politechnice Łódzkiej).

Równoległe z pracą naukową i dydaktyczną Profesor Zbigniew Bać poświęcił się działalności organizacyjnej na swoim Wydziale, w komisjach i komitetach naukowych oraz w organizacjach zawodowych. Od 2005 r. pełnił funkcję Przewodniczącego Komitetu Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk. Był członkiem Serbskiej Akademii Architektury. Należał do Stowarzyszenia Architektów Polskich oraz do zawodowej Izby Architektów.

Profesor stworzył HABITATY. Był redaktorem rocznika oraz twórcą i organizatorem Szkoły Naukowej „HABITAT”. HABITAT jako nurt odnowy powstał we Wrocławiu (1984) i był próbą przeciwstawienia się niedoskonałościom programowym i ideowym osiedli wybudowanych w latach 60., 70. i 80.; protestem przeciwko „uracjonalnianiu współczesnych fikcji”, jakim w jego przekonaniu było projektowanie i wykonanie zespołów mieszkaniowych z wielkiej płyty. Pierwsze Seminarium HABITAT’85 określiło założenia ideowe dotyczące samej istoty HABITATU, czyli kreowania przestrzeni do życia człowieka, zapewniającej mu najkorzystniejsze warunki wszechstronnego rozwoju. W 2018 r. zorganizował jubileuszową, bo podsumowującą 30-letnią historię wydawnictw monograficznych międzynarodową konferencję „Habitat Theory – Contemporary Context”.

Swoją wiedzę przekazywał również studentom w Zielonej Górze. Przez lata organizował Letnie oraz Jesienne Szkoły Architektury dające sposobność praktycznego zastosowania wiedzy nabywanej podczas studiów, uwrażliwiające na potrzeby drugiego człowieka i dające ogromny zastrzyk pozytywnej energii na kolejne lata twórczej pracy.